

MCU SURANAREE JOURNAL

วารสาร
มจร สุรนารีสาร

MSJ
VOL.3 NO.2/2025

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568) VOL.3 NO.2 (May-August 2025)

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

A Study Of Creative Leadership Of School Administrators Under
The Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office

วรรณนิษา อ่อนทองหลาง : Wannisa Onthonglang
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Thailand.

ISSN : 2985-1106 (Print)

ISSN : 3088-1382 (Online)

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
เพจ : สำนักวิชาการ มจร สุรนารีสาร

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

A STUDY OF CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
THE NAKHON RATCHASIMA SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วรรณนิษา อ่อนทองหลาง¹
Wannisa Onthonglang¹

(Received: January 15, 2025; Revised: July 30, 2025; Accepted: August 23, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของสถานศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 44 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน ในแต่ละโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง รวม 132 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.935 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล / Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Thailand.
Corresponding author, e-mail: Wannisa_ont@vu.ac.th, Tel. 098-2122667

Abstract

This research article aimed: 1) to study the level of creative leadership among school administrators, 2) to compare the creative leadership of school administrators, categorized by administrative experience and school size. The sample consisted of 44 school administrators from schools under the Office of Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. The respondents included one school administrator, one deputy school administrator, and one teacher from each school, totaling 132 respondents. The research equipment was a rating scale with a 5-level option rating scale, with item-objective congruence (IOC) index ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.935. The statistics used in the research are calculate percentages, means, and standard deviations. Hypothesis testing used t-tests and F-tests, with Scheffe's Method used for pairwise comparisons when statistically significant differences were found. The research results were found as follows.

1) The creative leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office both was at a high level both overall or all individual aspects.

2) The creative leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, when categorized by administrative experience, showed significant differences overall and in all individual aspects at the 0.05 level. When categorized by school size, it showed statistically significant differences overall at the 0.05 level, except for the aspect of individual consideration, which showed no significant difference.

Keywords: School administrators, Leadership, Creative leadership

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและ ความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนา การศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลกการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของ ประชากรในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การพัฒนาการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา รวมทั้งโครงการ เร่งด่วนที่สำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่าการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะต่อจากนี้จำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้มีความยืดหยุ่นทันช่วงเวลาที่มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของเทคโนโลยีให้สามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศจึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ ระบบการศึกษาไทยจึงยังต้องพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อรองรับความต้องการของการศึกษาและการทำงานรูปแบบวิถีใหม่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 3-7) โดยผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา อาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการเพื่อสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในภาวะเช่นนี้สมรรถนะของผู้นำที่เรียกว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้รอดพ้นและได้รับชัยชนะเหนือสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม (กรองทิพย์ นาควิเชตร, 2552 : 8)

ผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะแสดงออกซึ่งการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิต เชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่นที่พร้อมจะก้าวข้ามอุปสรรคไปด้วยกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิตที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอทั้งด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และจิตวิญญาณ ซึ่งกุญแจแห่งความสำเร็จประการหนึ่งของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือความสามารถในการนำความเปลี่ยนแปลงและความสามารถในการกล้าเผชิญกับความท้าทายด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติเชิงบวก เชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสมดุลในชีวิต รวมถึงสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส มีวิสัยทัศน์รู้จักเลือกใช้คนเหมาะสมกับงาน ให้โอกาสแก่ครูได้พิจารณาไตร่ตรอง กำหนดจุดมุ่งหมายและร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีอาชีพในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงแล้วสามารถนำมาเป็นโอกาส ได้แก่ ให้ครูกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล และให้นำผลการวิจัย มาใช้ประโยชน์รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้อย่างมีอาชีพได้อย่างแท้จริง (สันติ บุญภิรมย์, 2552 : 230) อีกทั้งยังกล่าวได้ว่า ครูคือผู้นำโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำของผู้นำ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การมีความคิดสร้างสรรค์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความยืดหยุ่น และการทำงานเป็นทีม มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน มีความสามารถในการบริหารงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดคุณภาพภายใต้ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา มีการบริหารจัดการและดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปในทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีวิสัยทัศน์ คือ องค์กรคุณภาพสู่สังคมยุคใหม่ที่ยั่งยืน มีการกำหนดนโยบายและจุดเน้น กำหนดเป้าหมาย วางแผนระบบงานตลอดจนวิธีการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพทันสมัยและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลสำคัญรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาตนเองในการคิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อเปิดรับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ กระตุ้นการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพและมีวิสัยทัศน์ชัดเจนเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา, 2567)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อทำให้ทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา นำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบริหารสถานศึกษาต่อไป

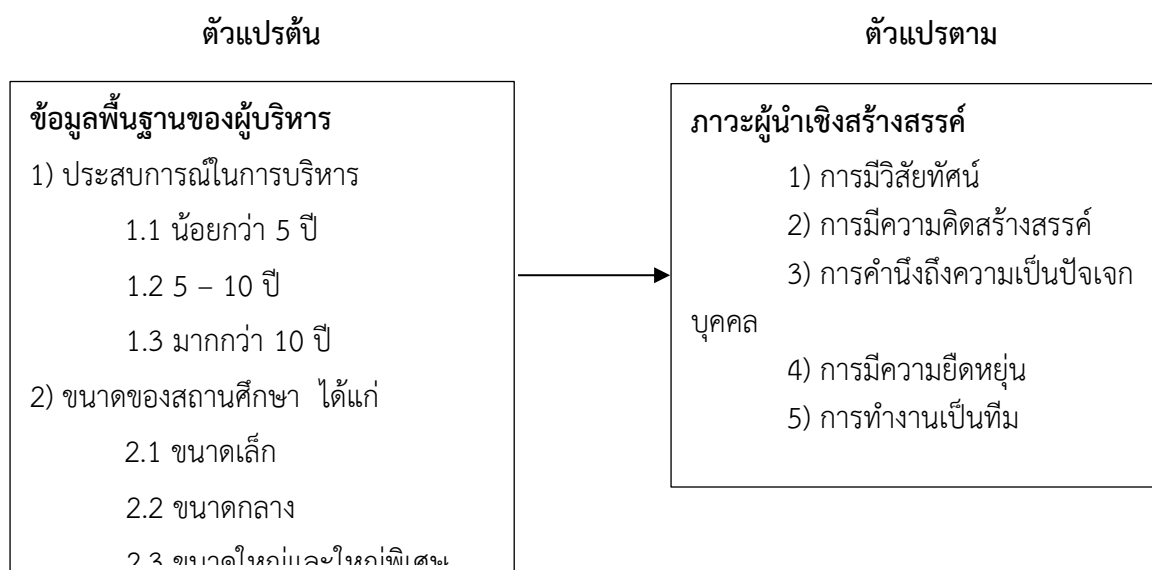
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จากการสังเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จากแนวคิดของ กรองทิพย์ นาควิเชตร (2552), อีระ รุญเจริญ (2554), กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555), ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2555), Mungkasem (2001), Parker and Begnaud (2004), Sternberg (2006), Robinson (2007), Palus and Horth (2009) และ Stoll and Temperley (2009) จึงได้องค์ประกอบเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การ

คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) การมีความยืดหยุ่นและ 5) การทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าโดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 44 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan.) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นแบบเป็นสัดส่วน (สมบุรณ์ ต้นยะ, 2566 : 84 - 91)

1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 1 คน มีจำนวน 132 คน จากแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) การมีความยืดหยุ่น และ 5) การทำงานเป็นทีม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ แปลผลคะแนนตามเกณฑ์ (สมบุรณ์ ตันยะ, 2566 : 113) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในการวิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2.2 สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content of Validity) ความถูกต้องของรูปแบบและความถูกต้องของภาษาซึ่งแตกต่างข้อคำถามให้กระชับ แปลภาษาคำเชื่อมต่าง ๆ เรียบเรียงลำดับ ข้อคำถามก่อนหลังพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำให้ถูกต้องสมบูรณ์และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.80 - 1.00

2.4 นำเครื่องมือและผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จาก 6 โรงเรียน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือในรายด้านและทั้งฉบับตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (อ้างถึงในสมบุรณ์ ตันยะ, 2566 : 130) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.935 ค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ในช่วง 0.742 - 0.806

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์หนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยจัดส่งไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทาง QR Code โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการตอบแบบสอบถามและส่งคำตอบกลับให้ผู้วิจัยทาง Google form

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามการตอบแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคำตอบ โดยแจกแบบสอบถามไป จำนวน 132 ชุด และได้ข้อมูลกลับมาจำนวน 126 ชุด จาก 44 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.45

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

4.2 นำคำตอบของผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กับเกณฑ์ที่ระดับมาก โดยการทดสอบ t-test แบบ one sample t-test

4.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของสถานศึกษา โดยทดสอบ F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

4.6 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1. ค่าร้อยละ (%) 2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบ

1. การทดสอบ t-test สำหรับเปรียบเทียบกับเกณฑ์

2. การทดสอบ F-test สำหรับตัวแปรที่มี 3 กลุ่ม เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการบริหาร		
น้อยกว่า 5 ปี	10	22.73
5 - 10 ปี	21	47.73
มากกว่า 10 ปี	13	29.54
รวม	44	100
2. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	15	34.09
ขนาดกลาง	14	31.82
ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ	15	34.09
รวม	44	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการบริหาร 5-10 ปี มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 47.73 โดยอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งจำนวนเท่ากัน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตาราง 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์				
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	t	p
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.48	0.25	มาก	25.334*	0.00
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.44	0.31	มาก	19.638*	0.00
3. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.40	0.28	มาก	21.413*	0.00
4. ด้านการมีความยืดหยุ่น	4.40	0.24	มาก	24.993*	0.00
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.45	0.26	มาก	24.209*	0.00
ภาพรวม	4.44	0.24	มาก	25.760*	0.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.48) รองลงมา คือ ด้านการ ทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 4.45) ต่อมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.44) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความยืดหยุ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.40)

เมื่อทดสอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา อยู่ในระดับมาก จึงใช้ t-test แบบ One Sample Test ทดสอบค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์ 3.51 (μ) ปรากฏว่า ค่า t มี นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	MS	F	P
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.47	0.73	22.967*	0.00
	ภายในกลุ่ม	41	1.31	0.03		
	รวม	43	2.78			
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.58	1.29	31.929*	0.00
	ภายในกลุ่ม	41	1.66	0.04		
	รวม	43	4.24			
3. ด้านการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.65	0.82	20.451*	0.00
	ภายในกลุ่ม	41	1.65	0.04		
	รวม	43	3.30			
4. ด้านการมีความยืดหยุ่น	ระหว่างกลุ่ม	2	1.03	0.51	15.104*	0.00
	ภายในกลุ่ม	41	1.39	0.03		
	รวม	43	2.42			
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.25	0.62	15.918*	0.00
	ภายในกลุ่ม	41	1.61	0.04		
	รวม	43	2.85			

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.52	0.76	33.578*	0.00
	ภายในกลุ่ม	41	0.93	0.02		
	รวม	43	2.44			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	MS	F	p
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.93	0.47	10.384*	0.000
	ภายในกลุ่ม	41	1.84	0.05		
	รวม	43	2.78			
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.10	0.55	7.210*	0.002
	ภายในกลุ่ม	41	3.13	0.08		
	รวม	43	4.24			
3. ด้านการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.43	0.22	3.098	0.056
	ภายในกลุ่ม	41	2.87	0.07		
	รวม	43	3.30			
4. ด้านการมีความยืดหยุ่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.41	0.20	4.151*	0.023
	ภายในกลุ่ม	41	2.01	0.05		
	รวม	43	2.42			
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.70	0.35	6.605*	0.003
	ภายในกลุ่ม	41	2.16	0.05		
	รวม	43	2.85			
	ระหว่างกลุ่ม	2	0.68	0.34	7.947*	0.001

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	ss	MS	F	p
ภาพรวม	ภายในกลุ่ม	41	1.76	0.04		
	รวม	43	2.44			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ต่อมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความยืดหยุ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านสรุปรายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา นำมาอภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เนื่องผู้บริหารสถานศึกษามีการมองภาพอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการกำหนด

เป้าหมาย วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่การทำงาน มีความสามารถกระตุ้นครูและบุคลากร ให้มีส่วนร่วมวางแผนงานและปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามทิศทางและขอบเขตที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ และรู้จักแสวงหานวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ นำมาประยุกต์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ สถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ คือ มองภาพความสำเร็จขององค์กรในอนาคต วิสัยทัศน์จะช่วยให้องค์กรสามารถตั้งรับต่อรองเตรียมพร้อมและหาแนวทางแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความฝัน แรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้หน่วยงานของตนเองมีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภิดา สกุลกัญญา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุดิมา สิริอด (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการมีจินตนาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรักษา กาลาศรี และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและขนาดสถานศึกษา สรุปรายละเอียดดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มาจากผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่มีความมุ่งมั่น มีความกระตือรือร้นทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดความสำเร็จสูง โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 5 ปี มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหาร 5-10 ปี และประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดที่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยจะมีความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่กระบวนการคิดในสิ่งที่แปลกใหม่ในการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการเข้ารับการฝึกอบรมให้มีความเชี่ยวชาญในตำแหน่ง การจัดการศึกษาที่ตอบสนองสู่สังคมยุคใหม่ก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ซึ่งต่างจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมากจะมีฐานะที่มั่นคงทำให้มีแรงกระตุ้นในการทำผลงานค่อนข้างน้อยเน้นการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จะมีความกระตือรือร้น มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์กำหนดวิสัยทัศน์และสร้างนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จึงส่งผลให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่าง

กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555) ที่ได้ศึกษา โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศณี กลืนเทศ (2562) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกิตา สุกุลัญญา (2563) ที่ได้ศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณศิลป์ ศรีเนาวรัตน์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี

2.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดกลางและผู้บริหารในขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ส่วนมากดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดเล็กส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด และทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละขนาดมีบริบทที่แตกต่างกัน อาจส่งผลต่อทัศนคติและวัฒนธรรมการทำงานภายในองค์กร ซึ่งมีผลต่อวิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นปัจเจกบุคคล ความยืดหยุ่น และการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร สำหรับสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อาจมีโครงสร้างที่ซับซ้อนและมีบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งอาจต้องการจัดการทรัพยากรมนุษย์และการวางแผนการทำงานเป็นทีมที่เป็นระบบเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กอาจมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายขึ้น ทำให้มีความสามารถในการมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีมอย่างสม่ำเสมอในสถานศึกษา ดังนั้น การแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการทำงาน และแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ จึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรักษา กาลาศรี และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยโชติ กานต์ แท่นทอง และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้นำผลของการวิจัยในแต่ละด้านมาเสนอแนะ โดยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรระดมความคิดและยอมรับความคิดเห็นจากครูและบุคลากร และแสวงหานวัตกรรมใช้เป็นแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีการระดมความคิดหรือวิธีการใหม่มาใช้ในการบริหารงานอยู่เสมอ

1.3 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการมีความยืดหยุ่น ผู้บริหารควรมีความมั่นใจในตนเอง มีเหตุผล แสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหา

1.5 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรมีการวางแผนการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร และทีมงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

- กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2552). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา. สมุทรปราการ: อีริสาส์น.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). สุดยอดภาวะผู้นำ: Super Leadership. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- เกศณี กลืนเทศ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ชุติมา สิริอด. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม, 9(3), 105 – 120.

- โชติกานต์ แทนทอง และกฤษฎา วัฒนศักดิ์. (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. วารสารวิจัยเสียงธรรมจากมหายาน, 10(3), 72 - 86.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาคณาจารย์บุคลากรทางการเรียนรู้, กรุงเทพฯ: ศูนย์สภานาถพรวา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10), กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวิริยาสาน.
- บุญรักษา กาลาศรี, ชูชีพ ประทุมเวียง และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 87 - 99.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2555). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณศิลป์ ศรีนาวรัตน์. (2564). การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2566). วิจัยทางการวิจัยทางการศึกษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- สุกิดา สกุลกัญญา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. (2567). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570). นครราชสีมา: กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13(พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Robinson, K. (2007). The Principles of Creative Leadership. New York McGraw-Hill.
- Mungskasem, U. (2001). The Experimental Study of The Creative Leadership Training on Creative Leadership Quality of ducation Chief Executive Offers. Dissertation Abstracts International. 23(06), 56 - A.

- Palus, C. J. and Horth, D. M. (2009). *Organizational Behavior*. C.A.: The Dryden Press.
- Parker, G. M. (2001). Designing a safer workplace: Importance of job autonomy, communication quality and supportive supervisor. *Journal of Occupational Health Psychology*. 6(3), 211 - 228.
- Sternberg, R.J. (2006). Creative Leadership: It's a Decision. *Journal of Leadership*. 36(2), 22 - 24.
- Stoll, I. and Temperleu, J. (2009). Creative Leadership Team. *Journal of Management In Education*, 23(1), 12 - 18.